

El model de festa major dels Blancs i Blaus de Granollers i la seva expansió per altres poblacions properes

Paco Cruz

Els enfrontaments històrics han esdevingut, en alguns llocs, part de festes populars, com els Moros i Cristians al País Valencià, el Ball de Galeres a Reus, els Cartaginesos i Romans a Cartagena (Múrcia), etc. Les lluites de les forces del bé contra les del mal també han estat formes festives i, en alguns casos, base del teatre popular, com en el cas del Ball de Sant Miquel i Diables. Tant unes com les altres han estat maneres de participació ciutadana als entramats festius i, sovint, l'única possibilitat de participar-hi que han tingut les classes més desfavorides, ja sigui fent de diable a la Patum de Berga com de "turba" a la processó del Camino del Calvario a Cuenca.

Poques vegades, però, fets històrics amb rivalitats recents han estat plasmats a la mitologia popular. No hem vist encara a cap plaça (on ara podem veure moros i cristians, turcs i cavallers, sants Miquel i diables) representacions al complert, per exemple, del ball de rojos i nacionals. Això, però, és una altra història.

Algunes rivalitats no s'han de confondre amb les festives tot i que en aparença puguin semblar-ho. Un clar exponent d'això són les colles Vella i Joves dels Xiquets de Valls i les seves disputes. A banda d'aquest exemple, el cert és que en tots els casos la rivalitat ha estat un motor de dinamisme i de participació.

Un altre potencial que pot tenir la rivalitat a les festes és el fet que genera la pertanyença a un o altre grup, que reafirma el sentiment de pertanyença a una població determinada i ens fa afirmar amb rotunditat "sóc de... i són les festes del meu poble".

Ara bé, un dels riscos que poden tenir les festes basades en la competició, són aquells derivats de quan la participació en un dels dos bàndols ja ve predeterminada, no deixant possibilitat a triar. És el cas d'una festa que faci rivalitzar els que viuen a un costat o altre de la via. Aquest exemple pot fer aflorar desavinences quotidianes que marxen de l'ambient purament festiu, fent que l'eufòria que genera la festa derivi en enfrontaments incontrolats i gens desitjables. Això difícilment es pot reproduir en models en els quals la participació en un o altre grup es fa d'una forma arbitrària, i en què els diversos grups estan integrats per persones de diverses procedències, estatus o creences.

El model de rivalitat dels Blancs i els Blaus de Granollers

Els Blancs i els Blaus, a Granollers, és un nou model de festa basat en una fòrmula antiga: la rivalitat entre dos grups.

El 1983 un grup de joves vinculats a l'Associació de Veïns de Sota el Camí Ral, inquiets pel tarannà que portava la Festa Major i el seu desenvolupament, van començar a elaborar un projecte de festa basat en una anècdota recollida al llibre "Granollers Vila Oberta", que relatava la juguesca de dos rajolers al final del segle XIX: *El "Rayo" i l'hereu Maynou*, aquesta proposta fou acceptada per l'Ajuntament. El nou model de Festa Major basat en la juguesca entre Blancs i Blaus va tenir una resposta ciutadana que ni els mateixos ideòlegs pensaven. Des d'aleshores s'ha anat configurant tota una estructura festiva al voltant de les aportacions de les colles de blancs i blaus i els grups festius que elles han generat.

Si es compara l'estructura festiva del primer any i la que tenim en l'actualitat, la diferència es prou significativa. El nou model ha resolt perfectament com compaginar la innovació permanent amb les tradicions més emblemàtiques, marcant el nou estil de la festa. Des de 1983 fins avui podem veure que les coses han canviat radicalment. Així, de veure els carrers vuits a trobar-te'ls plens; de 4 dies amb 38 hores d'activitats -contant els partits de futbol oficials- a 8 dies amb 102 hores; de 28 activitats, actes i espectacles a 176; de veure només jovent a veure famílies senceres.

Des de els seus inicis la innovació ha estat el motor de la competició entre els dos grups que vertebraven la festa major de Granollers, els Blancs i els Blaus. La innovació constant ha donat uns fruits que han acabat convertint-se en parts fonamentals de l'estructura festiva: bestiari, diables, bastons, correfocs, correaigues, etc. D'altres han quedat en la memòria com exemples d'altres formes de multiparticipació en la festa: el Puzzle de les cent mil peces, els jocs el pes de la festa i les mil cares de la festa, etc. Aquesta dinàmica festiva també ha aconseguit recuperar tradicions populars de la nostra ciutat com els gegants, les tronades de migdia o la traca dels mil metres. També s'han incorporat actes en els quals els granollerins poden participar directament de la competició deixant per uns moments el seu paper de simples espectadors. Els escacs, els futbolins, les estirades de corda, les passades de rajoles i el concurs de rajolers són exponents de la forta comunió entre els festers anònims i els més directament vinculats al moviment festiu. De fet qualsevol dels actes o activitats generats per les colles al llarg d'aquests anys, tant els de participació com els netament competitiu, el que han aconseguit, sense cap mena de dubte, és que

Granollers recuperi l'esperit festiu perdut després dels 40 anys de dictadura.

La juguesca entre els dos colors impregna de festa la ciutat durant la setmana de l'últim dijous d'agost i possibilita la participació de tots els ciutadans, tant locals com forans. Qualsevol persona pot ser partícip de la juguesca a través de la multitud d'actes i activitats que hi ha a la festa. Només cal una premissa: prendre partit per un dels dos colors de la festa, el blanc o el blau.

L'expansió del model a altres poblacions

A la dècada dels anys noranta la rivalitat entre els Blancs i els Blaus, com a model festiu, ha estat un exemple seguit, amb més o menys èxit, per altres poblacions de la comarca amb l'esperança d'augmentar, també, la participació a les seves festes majors.

A Llinars del Vallès, per exemple, amb els colors blau i vermell varen recuperar festivament l'antiga rivalitat entre els habitants del nucli antic i la part nova del municipi (a una i altre banda del riu ara). En l'actualitat, però, només mantenen la guerra d'aigua, l'estirada de corda i el concurs de menjar flams.

Per altra banda, els "cans" amb mocador blau i les "ovelles" amb mocador groc han aconseguit mobilitzar el jovent de Canovelles, de la mateixa manera que a Sant Celoni el model de "negres" i "senys" amb els seguidors del Montseny i els del Montnegre (amb mocador verd els primers i negre els últims). També a Mollet, amb els "torrats" amants del menjar i els "morats" partidaris del veure, dos grups que mesuren les seves forces en actes com l'estirada de camions.

A la festa major de Santa Eulàlia de Ronçana, en canvi, una mena de parxís (verds, grocs, blaus i vermells) configuren els grups que competeixen, aconseguint aglutinar a tots els vilatans que viuen a les diverses urbanitzacions que configuren el poble. A l'Ametlla del Vallès durant la festa també es fan activitats entre els vilatans de dalt i els de baix. A Vilanova del Vallès, durant alguns anys, els habitants del centre de la vila representats per la geganta i amb mocadors grocs s'enfrontaven, durant la festa, als vilatans que vivien a les urbanitzacions i que tenien el color verd com insígnia.

A Montornès del Vallès amb el noms dels seus gegants Bartomeu Sala i Pere Anton de Rocacrespa, neixen la penya els Bartomeus (l'any 1997) i la penya els Pere Antons (el 2001). Si bé el seu enfrontament a la festa major es redueix a una batalla de globus que es realitza un cop acabat el Ball de la Batalla de Montornès que fan els seus gegants, són molts els actes que aquestes penyes realitzen durant la

festa major i la resta de l'any, demostrant que aquests models festius que incorporen grups, colles o penyes, fan incrementar la participació ciutadana a les festes locals.

A Lliçà d'Amunt són cinc les colles que competeixen a la Festa Major: els "Bisky" amb samarreta taronja, els "Concos" que van de blau, els "Can t'implora" de vermell, "Skando" que vesteixen de groc i "l'Sporting l'Olla" de negre.

L'últim poble del Vallès Oriental a afegir-se al model de colles ha estat Montmeló que amb els colors verd i vermell dels "Melons" i els "Creuats" intenta augmentar la participació de la gent a la seva festa major.

Fora del Vallès, també trobem models de festa basats en la rivalitat entre grups. A la vila marinera de Premià de Mar, la rivalitat entre dos grups ha fet revifar la festa major amb l'enfrontament festiu entre Pirates i Premianencs. Molt a prop, concretament al Masnou, l'any 2005 van provar el model amb l'enfrontament festiu entre pagesos i mariners amb els colors grocs i blaus com ensenya. L'any 2006 els mariners van ser "grecs" i els pagesos "romans" amb un subtítol de "tots vilatans" mirant de rebaixar la rivalitat encetada l'any anterior.

Com podem comprovar, l'èxit del model festiu granollerí no ha passat desapercbut. Com a capital de comarca ha estat un referent per pobles veïns, ja sigui per la participació de gent d'altres pobles a la festa major, com per haver estat proposat com a model per granollerins que viuen a d'altres poblacions per motius personals o professionals. El model festiu activat pels Blancs i els Blaus de Granollers ha generat sinergies a tota la comarca per aconseguir una major participació a cadascuna de les respectives festes majors.

Aquests nous models, al no tenir una base religiosa, ens permeten aglutinar sense cap problema a tot tipus de ciutadans al marge de les seves creences, un fet importantíssim en els nostres dies. A més a més, a Granollers aquest model de festa ens dóna, per sobre de tot, la possibilitat de reafirmar el sentiment de pertinença a la comunitat. Durant aquests dies a Granollers l'espai públic passa a ser, sense cap mena de dubte, de domini públic.

Paco Cruz
 L'Olla dels Pobres, a.c.p.